

**Vidusposma ziņojums par Latvijas prezidentūras ES Padomē
darba programmas īstenošanas gaitu**

KONKURĒTSPĒJĪGA EIROPA	2
<i>Eiropas Stratēģisko investīciju fonds</i>	2
<i>Vienotais tirgus</i>	2
<i>Enerģētikas Savienība</i>	4
<i>Klimats un enerģētika</i>	6
<i>Nodarbinātības un sociālās politikas jautājumi</i>	7
<i>Eiropas semestris</i>	8
<i>Grieķija</i>	9
<i>Eiropas Savienības budžets</i>	9
<i>Nodokļi</i>	10
<i>Finanšu pakalpojumi</i>	11
<i>Transports</i>	11
<i>Lauksaimniecība un zivsaimniecība</i>	12
DIGITĀLA EIROPA	15
<i>Digitālais vienotais tirgus</i>	15
<i>Digitālā ekonomika</i>	17
IESAISTĪTA EIROPA	21
<i>Cīņa pret terorismu un iekšējā drošība</i>	21
<i>Ārējā drošība</i>	23
<i>Kodoldrošība</i>	25
<i>Austrumu Partnerība</i>	26
<i>Ukraina</i>	27
<i>ES un Centrālāzijas reģiona valstu attiecības</i>	28
<i>Transatlantiskā tirdzniecības un investīciju partnerība</i>	29
<i>ES paplašināšanās</i>	29
<i>Migrācija</i>	30
<i>ES attīstības sadarbības politika</i>	31
<i>Institucionālie jautājumi</i>	32

Latvija prezidentūra Eiropas Savienības Padomē ir koncentrējusi darbību trijos prioritāros virzienos – **konkurētspējīga Eiropa, digitāla Eiropa un iesaistīta Eiropa**, īpašu uzmanību pievēršot arī **drošības** jautājumiem.

KONKURĒTSPĒJĪGA EIROPA

Eiropas Stratēģisko investīciju fonds

- Vienpadsmit *ad hoc* darba grupas sanāksmes un divas politiskās diskusijas noslēgušās ar vispārējas pieejas panākšanu 10. februāra Ekonomikas un Finanšu padomē par vienu no galvenajām iniciatīvām ES konkurētspējas veicināšanai Latvijas prezidentūrā – **Eiropas stratēģisko investīciju fondu**. Tiks uzsāktas sarunas ar Eiropas Parlamentu, lai panāktu politisku vienošanos un Fonds pēc iespējas ātrāk varētu uzsākt darbību, tādējādi veicinot investīciju piesaisti ES ekonomikai vismaz 315 miljardu apmērā. Fonda atbalsts paredzēts virknē jomu - infrastruktūras attīstībai, pētniecībai, inovācijām un attīstībai, investīcijām izglītībā un apmācībā, veselības aprūpei, informācijas un komunikāciju tehnoloģijām, enerģētikas nozares attīstībai, kā arī mazo un vidējo uzņēmumu atbalstam. Projektu atlase notiks, balstoties uz to atbilstību ES politikām, ekonomisko dzīvotspēju un potenciālu piesaistīt privātās investīcijas. Fonds ļaus īstenot virkni projektu, veicinot līdzekļu ieplūšanu Eiropas Savienības tautsaimniecībā.
- Eiropas stratēģiskais investīciju fonds ir daļa no plašāka Eiropas investīciju plāna, kas iever arī investīciju vides uzlabošanu Eiropas Savienībā. Arī šajā jomā Latvijas prezidentūra aktīvi strādājusi, galvenokārt, stiprinot ES Vienoto tirgu un liekot pamatus Enerģētikas Savienībai.

Vienotais tirgus

- ES Vienotais tirgus ir ES konkurētspējas stūrakmens, veicinot ekonomisko izaugsmi un radot jaunas darba vietas. Latvijas prezidentūras mērķis bija apzināt šķēršļus un nepilnības, kas traucē pilnībā izmantot Vienotā tirgus potenciālu, kā arī piedāvāt risinājumus to novēršanai. 2. marta Konkurētspējas ministru padomē tika apstiprināti **Padomes secinājumi par Vienotā tirgus politiku**, kur identificēti prioritārie pasākumi ES un dalībvalstu līmenī.

- Īpaši būtu jāizceļ dalībvalstu vienošanās par sekojošām prioritātēm ES Vienotā tirgus stiprināšanā¹:
 - Pilnveidot Vienotā tirgus **regulatīvo vidi** ES uzņēmumiem, it īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas ļaus vairo ES uzņēmumu konkurētspēju, kā arī radīt jaunas un kvalitatīvas darba vietas. Piemēram, Eiropas standartizācijas iestādēm būs jāņem vērā mazo un vidējo uzņēmumu intereses, izstrādājot jaunus standartus;
 - Eiropas Komisijai turpmāk būs aktīvāk jāuzrauga Vienoto tirgu regulējošo **tiesību aktu ieviešana un piemērošana** ES dalībvalstīs. Piemēram, visās ES dalībvalstīs vēl nav piemērota 2006. gadā pieņemtā Pakalpojumu direktīva, kuras mērķis ir mazināt šķēršļus pakalpojumu jomā, atvieglojot pārrobežu pakalpojumu sniegšanu un saņemšanu;
 - Nodrošināt ES Vienotā tirgus **pakalpojuma sektora** efektīvu funkcionēšanu, pilnībā ieviešot Pakalpojumu direktīvu visās ES dalībvalstīs un turpmāk ES pakalpojumu politikā akcentu liekot uz tiem pakalpojumu sektoriem, kam ir vislielākais potenciāls sekmēt ES konkurētspēju un pārrobežu tirdzniecību, proti, profesionālie un biznesa, būvniecības un mazumtirdzniecības pakalpojumi. Eiropas Komisijai būs jāuzlabo Pakalpojumu direktīvā paredzētā paziņošanas procedūra, kas nosaka, ka jāinformē citas ES dalībvalstis par izmaiņām prasībās attiecībā uz pakalpojumu sektoru un pakalpojumu sniedzējiem;
 - ES dalībvalstīm būs aktīvi jāiesaistās **regulēto profesiju** savstarpējā izvērtēšanā, steidzami jāpabeidz profesiju regulējuma izvērtēšanu prioritārajos sektoros un vajadzības gadījumā jārosina strukturālas reformas, lai atvieglotu kvalificētu profesionāļu mobilitāti un profesionālu pakalpojumu sniegšanu ES Vienotajā tirgū;
 - Eiropas Komisijai un ES dalībvalstīm būs jāpievērš pastiprināta uzmanība **savstarpējās atzīšanas principa** piemērošanai, nodrošinot, ka jebkura prece, kura ir likumīgi laista apgrozībā kādā no ES dalībvalstu tirgiem, brīvi tiek laista apgrozībā arī jebkuras citas ES dalībvalsts tirgū. Eiropas Komisijai 2016. gadā būs jānāk klajā ar Eiropas līmeņa rīcības plānu.

¹ Informāciju par Digitālo vienoto tirgu lūdzu skat. sadaļā par Digitālo prioritāti.

- Lai atvieglotu uzņēmumu pārrobežu darbību Vienotajā tirgū, ES Tieslietu ministri 12. – 13. marta padomē apstiprināja grozījumus **regulā par Maksātspējas procedūrām**. Regula nodrošinās modernu un efektīvu pārrobežu maksātspējas procedūru personām un kompānijām ES līmenī. Tāpat regula dos otro iespēju kompānijām, kas ir nonākušas finansiālās grūtībās, neuzsākt tūlītēju bankrota procedūru, bet meklēt risinājumus maksātspējas atjaunošanai.

Enerģētikas Savienība

- Rīgā 6. februāra **Augsta līmeņa konferencē**, kuru Latvijas prezidentūra rīkoja sadarbībā ar Eiropas Komisiju, tika aizsākts t.s. "Rīgas process", dodot starta signālu Enerģētikas Savienības izveidei.
- Enerģētikas Savienība uzskatāma kā atbilde uz pašreizējo ģeopolitisko situāciju Eiropā. Tā paredz skatīt vienkopus **piecas savstarpēji saistītas enerģētikas politikas dimensijas** (enerģētiskā drošība un solidaritāte; pilnībā integrēts iekšējais enerģijas tirgus; energoefektivitāte kā līdzeklis enerģijas pieprasījuma ierobežošanai; pāreja uz zemas oglekļa intensitātes ekonomiku; pētniecība, inovācijas un konkurētspēja), tādējādi piešķirot ES enerģētikas politikai jaunu kvalitāti.
- Enerģētikas Savienība paredz ES **enerģētiskās neatkarības** stiprināšanu, piemēram, turpinot elektrības un gāzes starpsavienojumu izveidi ES, pārskatot un uzlabojot elektrības un gāzes piegāžu drošības regulējumu; kvalitatīvi uzlabojot Eiropas Komisijas iesaisti enerģijas piegāžu līgumu vērtēšanā, ko dalībvalstis slēdz ar trešajām valstīm; izvērtējot dalībvalstu iespēju veikt kopīgus, brīvprātīgus gāzes iepirkumus; veicinot energoefektivitāti un atjaunojamo energoresursu attīstību; paredzot izstrādāt sašķidrinātās dabasgāzes un gāzes krātuvju stratēģiju tuvāko divu gadu laikā; attīstot ciešāku sadarbību ar Alžīriju, ASV, Azerbaidžānu, Āfrikas valstīm, Kanādu, Norvēģiju, Turciju, Turkmēnistānu, Tuvo Austrumu valstīm un Ukrainu.
- Jāuzsver, ka **Enerģētikas Savienības stratēģija**, ar kuru Komisija nāca klajā 25. februārī, ietver vairākus Rīgas konferencē minētos elementus, piemēram, nepieciešamība Enerģētikas Savienību vērtēt caur patērētāja prizmu, t.i. nodrošināt iespējami lielu enerģētisko drošību, iespējami zemas cenas un atbalstu

neaizsargājamiem patērētājiem. Svarīgi, ka Baltijas enerģētikas tirgus starpsavienojumu plāns (*BEMIP*) tika atzīts par strādājošu reģionālu sadarbības modeli, kuru var izmantot, veidojot ciešāku reģionālās sadarbības formātu Eiropas Savienībā.

- Pēc Rīgas Konferences Latvijas prezidentūra organizēja diskusijas par Enerģētikas Savienību Enerģētikas un Vides ministru padomēs. Tās apliecināja vispārēju dalībvalstu atbalstu Enerģētikas Savienības izveides idejai. Latvijas prezidentūra dalībvalstu izskanējušos viedokļus darīja zināmus Eiropadomes prezidentam, tādējādi sniedzot ieguldījumu 19. – 20. marta Eiropadomes sagatavošanā.
- **19. – 20. marta Eiropadomē** ES valstu un valdību vadītāji pieņēma lēmumu padziļināti pievērsties enerģētikas drošības un iekšējā enerģētikas tirgus jautājumiem, kā arī sagatavoties Parīzes klimata konferencei (*COP21*). Valstu un valdību vadītāji nolēma paātrināt elektrības un gāzes kopējo interešu projektu izstrādi, lai nodrošinātu enerģētikas drošību un labi funkcionējošu iekšējo enerģētikas tirgu; nodrošināt visu gāzes piegāžu līgumu ar trešajām valstīm pilnīgu atbilstību ES tiesību normām; aicināt Komisiju izstrādāt tiesību aktus par emisiju samazināšanu, energoefektivitāti un atjaunojamiem energoresursiem klimata un enerģētikas mērķu sasniegšanai līdz 2030. gadam. Eiropadomē tika akcentēts tāds Latvijai svarīgs projekts kā Baltijas valstu energotīklu un tirgus sinhronizācija ar kontinentālās Eiropas pārvades tīkliem un elektroenerģijas tirgu.
- Enerģētikas Savienība būs **ieguvums Latvijai**, jo palīdzēs nodrošināt valsts enerģētisko savienojamību ar pārējo Eiropu, realizējot infrastruktūras projektus un palielinot enerģētisko drošību. Rudenī plānots apstiprināt ES Otro kopējo interešu projektu sarakstu², kas paredz īstenot virkni gāzes un elektrības projektu ar ES līdzfinansējumu.

² Latvijai nozīmīgi elektroenerģijas projekti, kurus vēlamies iekļaut 2. Kopējo interešu sarakstā: 1) Igaunijas-Latvijas trešais starpsavienojums; 2) Kurzemes loka 3.etaps - „Ventspils-Tume-Imanta”; 3) *BalticCorridor* - Tartu (EE) - Valmiera (LV) un Tsirgulina (EE) - Valmiera (LV); 4) *BalticCorridor* - Rīgas TEC2 (LV) - Salaspils (LV); 5) Kurzemes loka 3.kārta; 6) Igaunijas-Latvijas 3.starpsavienojums un iekšēja Igaunijas pārvades tīkla pastiprināšana ar GVL Harku-Sindi. Latvijai nozīmīgie gāzes projekti, kurus vēlamies iekļaut. 2. Kopējo interešu sarakstā: 1) Lietuvas-Polijas gāzes starpsavienojuma (GIPL) celtniecība; 2) Lietuvas-Polijas gāzes starpsavienojuma (GIPL) izpēte; 3) Inčukalna PGK modernizācija un paplašināšana; 3) Latvijas-Lietuvas starpsavienojuma pilnveidošana; 4) Tallinas SDG terminālis; 5) Paldiski SDG terminālis.

Klimats un enerģētika

- Prezidentūra sniegusi vērā ņemamu ieguldījumu Parīzes Klimata konferences (30. novembris – 11. decembris) sagatavošanā. 6. marta Vides ministru padomē ministri vienojās par **nacionāli noteiktajām emisiju samazināšanas saistībām** jeb ES ieguldījumu klimata pārmaiņu samazināšanai pēc 2020. gada. Tas paredz, ka līdz 2030. gadam ES savas emisijas samazinās vismaz par 40%, salīdzinot ar 1990. gadu. Tādējādi ES apliecina gatavību turpināt īstenot pasākumus, lai samazinātu klimata pārmaiņas, un vēlmi panākt ambiciozu vienošanos Klimata konferencē Parīzē.
- Prezidentūra aktīvi strādājusi, lai sagatavotu **ES viedokli pirms Parīzes klimata konferences**. No 8. līdz 13. februārim Ženēvā klimata konferences sagatavošanas sesijā prezidentūra nodrošināja vienotu ES viedokļa izstrādi un pārstāvēja to sarunās ar pārējām valstīm. Iesāktais darbs turpināsies otrajā sagatavošanas sesijā Bonnā 2015. gada 1. – 11.jūnijā.
- Prezidentūra ir aktīvi strādājusi ar priekšlikumu par ES siltumnīcefekta gāzu emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas **tirgus stabilitātes rezerves izveidi un darbību** un ir sagatavojusi kompromisa priekšlikumu pakotni. 30. martā uzsāktas sarunas ar Eiropas Parlamentu, lai panāktu vienošanos par šo būtisko priekšlikumu klimata politikā. ES emisiju tirdzniecības sistēma ir galvenais siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas instruments no lielajām enerģētikas un rūpnieciskās ražošanas iekārtām. Priekšlikums paredz samazināt emisijas kvotu piedāvājumu, izņemot no tirgus un ievieojot rezervē noteiktu skaitu ES emisijas kvotu, kas šobrīd atrodas tirgū tirdzniecības sistēmas ietvaros. Tādējādi tiks nodrošināts optimāls skaits emisijas kvotu tirgū un, kā prognozēts, emisijas kvotu cena paaugstināsies. Tas stimulēs investīcijas videi draudzīgās tehnoloģijās, energoefektivitātē un atjaunojamo energoresursu izmantošanā, sekmējot siltumnīcefekta gāzu emisiju samazinājumu. Vienošanās veicinās ES kopējo enerģētikas un klimata politikas mērķu sasniegšanu (samazināt emisijas, palielināt energoefektivitāti, plašāk izmantot atjaunojamus energoresursus).

Nodarbinātības un sociālās politikas jautājumi

- Eiropas Savienības konkurētspējas un izaugsmes veicināšanā būtiska loma ir **nodarbinātībai un sociālajiem aspektiem**.
- Latvijas prezidentūras prioritāte ir iekļaujoša un ilgtspējīga līdzdalība darba tirgū, tādēļ 9. marta Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju lietu padomē tika apstiprināti Padomes secinājumi par **iekļaujošiem darba tirgiem**. Secinājumos uzmanība tiek pievērsta darba vietu ilgtspējai un kvalitātei, ienākumu pietiekamībai, karjeras iespējām, drošai pārejai no vienas darba vietas uz citu. Šiem jautājumiem krīzes ietekmē un nepietiekamas darba vietu veidošanās apstākļos zināmu laiku nebija iespējams pienācīgi pievērsties. Taču, attiecībā uz ilgtspējīgu un efektīvu iesaisti darba tirgū un nabadzības mazināšanu, darba vietu kvalitātes jautājums ir būtisks. Secinājumi ietver aicinājumu sadarboties un kopīgi ar sociālajiem partneriem un pilsonisko sabiedrību veidot labi funkcionējošus un iekļaujošus darba tirgus.
- Tāpat secinājumos uzsvērts **ilgstošā bezdarba jautājums** un nepieciešamība piedāvāt darba meklētājiem efektīvus pakalpojumus, kas ir balstīti uz individualizētu pieeju, kā arī nepieciešamība nodrošināt sinerģiju starp darba tirgus aktivizēšanas un sociālās aizsardzības sistēmu sniegtajiem pakalpojumiem.
- Latvijas prezidentūra uzmanību veltījusi ne tikai ilgstošā bezdarba novēršanai un kvalitatīvu darba vietu radīšanai, bet arī **jauniešu bezdarba risināšanai, sociālās aizsardzības sistēmu modernizēšanai, kā arī dzimumu līdztiesībai**.
- 9. marta Nodarbinātības, sociālās politikas, veselības un patērētāju lietu padomē tika apstiprināti Padomes secinājumi **par ES stratēģisko ietvaru par drošību un veselības aizsardzību darbā**. Padomes secinājumos būtiska uzmanība tiek pievērsta jaunajiem izaicinājumiem darba aizsardzības jomā, ko rada gan moderno tehnoloģiju ieviešana darba vietās, gan sabiedrības un darbaspēka novecošana. Vienlaikus tiek uzsvērta arī nepieciešamība uzlabot darba aizsardzības jomas tiesību aktu ieviešanu, it īpaši mikro un mazajos uzņēmumos.
- Latvijas prezidentūras laikā Padomē tika panākta vienošanās par **Padomes lēmumiem, ar kuriem izveido Nodarbinātības komiteju un Sociālās aizsardzības komiteju**. Ir būtiski nodrošināt, lai Eiropas Semestra īstenošanā abu komiteju darbā tiktu ievērota ilgtspējīga pieeja, tajā skaitā organizējot sadarbību ar

citām komitejām un piesaistītām darba grupām. Ar lēmumiem tiek nodrošināta līdzsvarotāka pieeja starp nodarbinātības un sociālajiem aspektiem un makroekonomiskajiem un finanšu aspektiem. Lēmumu pieņemšanai tiek gaidīts Eiropas Parlamenta viedoklis.

- 19. martā ministru prezidente Laimdota Straujuma kopā ar Eiropas Komisijas priekšsēdētāju Žanu Klodu Junkeru un Eiropadomes priekšsēdētāju Donaldu Tusku vadīja **Trīspusējo sociālo samitu**, kas veltīts izaugsmei un nodarbinātībai, galvenokārt pievēršoties investīciju jautājumam. Notika diskusija ar Eiropas līmeņa sociālajiem partneriem³ par to, kā palielināt sociālo partneru ieguldījumu taisnīgas un konkurētspējīgas Eiropas veidošanā nacionālā un Eiropas Savienības līmenī.

Eiropas semestris

- **Eiropas semestra**⁴ ietvaros Latvijas prezidentūra vadīja diskusijas par Eiropas Komisijas sagatavoto Ikgadējo [Eiropas Savienības] izaugsmes ziņojumu, koncentrējoties uz trīs prioritātēm – investīciju veicināšana, strukturālās reformas un atbildīga fiskālā politika, kā arī digitālās ekonomikas potenciālu Eiropas izaugsmei un darba vietu radīšanai.
- Latvijas prezidentūras sagatavotais ziņojums par diskusijām liecina, ka ES dalībvalstis novērtē Eiropas stratēģisko investīciju fonda potenciālu, taču jāpievērš uzmanība arī investīciju un uzņēmējdarbības vides uzlabošanai. Attiecībā uz strukturālām reformām – lai gan ir gūti panākumi, reformas ir jāturpina. Galvenās problemātiskās jomas ietver preču un pakalpojumu tirgus, darba tirgus reformas, kā arī valsts pārvaldes modernizāciju. Eiropas Savienībai jāturpina fiskālās atbildības ceļš. Kopumā vairāk uzmanības ir jāpievērš publisko finanšu efektivitātei, kvalitātei un ietekmei uz izaugsmi.

³ Eiropas Arodbiedrību konfederācija, Eiropas Biznesa konfederācija, Eiropas Darba devēju un sabiedrisko pakalpojumu uzņēmumu centrs, Eiropas Amatiņecības, mazo un vidējo uzņēmumu asociācija.

⁴ Eiropas semestris ir process, kurā katru gadu tiek izvērtēta ekonomiskā situācija ES dalībvalstīs, kā arī piedāvātas rekomendācijas ES dalībvalstīm to ekonomiskās politikas īstenošanai un stiprināšanai.

Grieķija

- 20. februāra ārkārtas Eiropas sanāksmē tika panākta vienošanās par **Grieķijas palīdzības programmas** pagarināšanu uz četriem mēnešiem, apliecinot Eirozonas vienotību un solidaritāti. Līdz aprīļa beigām gaidāms intensīvs darbs pie visaptverošas un detalizētas Grieķijas reformu programmas sagatavošanas un vienošanās panākšanas, lai nodrošinātu Grieķijas ekonomiskās situācijas uzlabošanu.

Eiropas Savienības budžets

- Ekonomikas un finanšu lietu padomē 17. februārī tika apstiprinātas **2016. gada ES budžeta vadlīnijas**. Vadlīniju mērķis ir informēt Eiropas Parlamentu un Komisiju par Padomes pozīciju, kā arī ieteikumiem Komisijai, sastādot nākamā gada ES budžeta projektu. Ar 2016. gada budžeta projektu Komisija plāno nākt klajā maija beigās.
- Lai nodrošinātu to, ka dalībvalstīm 2014. gadā piešķirtie, taču saistībā ar kavēšanos darbības programmu apstiprināšanā **neizmantojie ES fondu līdzekļi** dalītajā pārvaldībā⁵ tiktu saglabāti, Latvijas prezidentūra Ekonomikas un finanšu lietu padomē 17. februārī panāca politisku vienošanos par grozījumiem regulā, ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2014.-2020. gadam. Kā zināms, vēl nav apstiprināti aptuveni 50 % no kopējā dalībvalstu programmu skaita, galvenokārt, strukturālajos un investīciju fondos⁶. Grozījumi pēc būtības ir ES budžeta procedūras izpilde ar mērķi ES budžetā 2014. gadam paredzētos (bet neizmantotos) līdzekļus pārvietot uz nākamo gadu budžetiem un attiecīgi veikt korekciju daudzgadu finanšu shēmā noteiktajam ikgadējā budžeta apjomam. Latvijas prezidentūra ir izstrādājusi stingru grozījumu apstiprināšanas laika grafiku, lai ievērotu regulā noteikto gala termiņu – 1. maiju, un nodrošinātu visus

⁵ Struktūrfondi, Kohēzijas fonds, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai, Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, Patvēruma un migrācijas fondu un Iekšējās drošības fondu

⁶ Latvijai ir apstiprinātas visas darbības programmas Struktūrfondos, Kohēzijas fondā, Eiropas Lauksaimniecības fondā lauku attīstībai, un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondā. Savukārt Latvijas nacionālās programmas Patvēruma un migrācijas fondā un Iekšējās drošības fondā (kopā divas) Komisija vēl nav apstiprinājusi un varēs to veikt pēc grozījumu apstiprināšanas daudzgadu finanšu shēmas regulā.

priekšnosacījumus, lai paredzētie līdzekļi dalībvalstu izaugsmes un nodarbinātības veicināšanai tiktu izmantoti pilnā apmērā. Grozījumu veikšanai ir nepieciešama Eiropas Parlamenta piekrišana (balsojums Eiropas Parlamentā paredzēts aprīļa vidū).

Nodokļi

- Prezidentūra ir nodrošinājusi jautājumu virzību, kas saistīti ar **cīņu pret izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un agresīvu nodokļu plānošanu**. Latvijas prezidentūra ir izstrādājusi darba plānu ES nodokļu bāzes samazināšanas un peļņas novirzīšanas (BEPS⁷) apkarošanas jautājumos. Darba plānā ir iekļauti īstermiņa pasākumi, pie kuriem Padomē jau šobrīd notiek darbs (piemēram, grozījumi Procentu-autoratlīdzību direktīvā, priekšlikums par kopējo konsolidēto uzņēmumu ienākuma nodokļa bāzi) un priekšlikumi, ar kuriem Komisija ir pavisam nesen nākusi klajā (priekšlikums grozījumiem Administratīvās nodokļu sadarbības direktīvā attiecībā uz obligātu automātisku informācijas apmaiņu attiecībā uz nodokļu nolēmumiem). Tāpat darba plānā ir iekļauti tādi vidēja un ilgtermiņa pasākumi, par kuriem nākotnē iespējamas diskusijas (piemēram, transfertcenu jautājumi, nodokļu nolēmumu izdošanas noteikumi, minimālā efektīvā nodokļu likme). Par priekšlikumu, kas nosaka **obligātu automātisku informācijas apmaiņu par nodokļu nolēmumiem**⁸, ar kuru Komisija 18. martā ir nākusi klajā, esam Padomē iesākuši diskusijas.

⁷ BEPS (angliski – *Base erosion and profit shifting*). Sakarā ar to, ka vienotā tirgus apstākļos dalībvalstīs ir dažādas nodokļu sistēmas, nodokļu maksātājiem ir iespējams izvairīties no nodokļu maksāšanas un gūt mākslīgu peļņu ar ieņēmumu novirzīšanu uz tādām jurisdikcijām, kur nodokļi ir jāmaksā maz, vai nodokļi nav jāmaksā vispār. Tādējādi valstu likumīgās nodokļu bāzes samazinās un notiek negodīga nodokļu konkurence. Arī Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijā (*OECD*) notiek darbs pie BEPS apkarošanas globālā līmenī: tiek izstrādāti starptautiski nodokļu noteikumi, saskaņā ar kuriem arī ES plāno savu politiku. Piemēram, *OECD* ir izstrādāts un 2014. gadā apstiprināts globāls standarts par automātisko informācijas apmaiņu par finanšu kontiem. Attiecīgi ES ir veikusi grozījumus, savā likumdošanā (Administratīvās nodokļu sadarbības direktīvā), iestrādājot tajā *OECD* globālo standartu.

⁸ Nodokļu nolēmumi (angliski – *tax rulings*) ir nodokļu administrāciju izsniegti dokumenti nodokļu maksātājam, kuros tiek garantēta noteikta nodokļu normatīvo aktu interpretācija vai piemērošana attiecībā uz konkrēto nodokļu maksātāju (Latvijas normatīvajos aktos – uzziņa par savām tiesībām un iepriekšēja vienošanās par tirgus cenas (vērtības) noteikšanu darījumam vai darījumu veidam). Nodokļu lēmumi ir likumīgs nodokļu normatīvo aktu piemērošanas instruments. Taču atsevišķos gadījumos dalībvalstu nodokļu administrācijas, izsniedzot nodokļu nolēmumus, ietver tajos nosacījumus, kas ir būtiski labvēlīgāki nekā nosacījumi, atbilstoši kuriem darbojas citi uzņēmumi (t.s. komforta vēstules). Ņemot vērā nodokļu nolēmumu necaurspīdīgu raksturu un apstākli, ka tie ir

Finanšu pakalpojumi

- Latvijas prezidentūras sākumā tika panākta politiskā vienošanās par **starpbanku komisijas maksu regulu**, kas noteiks maksimālo līmeni starpbanku komisijas maksām. Tā kā augstākas starpbanku komisijas maksas rada augstākas preču un pakalpojumu cenas, par kuriem maksā visi patērētāji, regulas pozitīvo ietekmi varēs novērtēt visi ES patērētāji.
- Latvijas prezidentūra ir panākusi vienošanās Padomē **par etalonu⁹ regulu**. Etalonu integritāte ir svarīga, lai noteiktu cenas daudziem finanšu instrumentiem, piemēram, procentu likmēm komerciāliem un nekomerciāliem līgumiem, piemēram, piegādes līgumiem, aizdevumiem un hipotēkām. Šī regula būtiski samazinās etalonu manipulācijas riskus un nodrošinās stabilu un uzticamu etalonu izmantošanu.

Transports

- **Transporta jomā** Latvijas prezidentūra intensīvi strādā pie **Ceturtais dzelzceļa pakotnes**. Ceturtais dzelzceļa pakotnē ir seši tiesību aktu priekšlikumi, kas vērsti uz esošo šķēršļu likvidēšanu Vienotas Eiropas dzelzceļa telpas izveidei. Pakotni var iedalīt divos pīlāros – „tehniskajā” un „politiskajā” („tirgus”) pīlārā. Pakotnes tehniskais pīlārs paredz drošības sertifikācijas procedūru vienkāršošanu, pārejot uz vienotu drošības sertifikātu, kas būs derīgs visā Eiropas Savienībā (dzelzceļa pārvadātājiem, kas plāno veikt darbības vairākās dalībvalstīs), kā arī vienotas dzelzceļa ritekļu autorizācijas sistēmas izveidošanu. Politiskā un ekspertu līmenī tiek turpināts darbs arī pie pakotnes politiskā pīlāra. Tas paredz dzelzceļa pārvadājumu tirgus atvēršanu iekšzemes pasažieru pārvadājumos, kā arī

pieejami ierobežotam uzņēmumu daudzumam, veidojas negodīga konkurence, kā arī nodokļu bāze tiek mākslīgi novirzīta no vietas, kurā faktiski tiek veikta saimnieciskā darbība, uz jurisdikcijām, kuras piedāvā nodokļu nolēmumus ar nosacījumiem, kas ir būtiski labvēlīgāki, kā vispārējs nodokļu režīms (veidojas t.s. bāzes erozija un peļņas novirzīšana). Š.g. 18.martā Komisija nāca klajā ar priekšlikumu par obligātu informācijas apmaiņu starp dalībvalstu nodokļu administrācijām par nodokļu nolēmumiem pēc t.s. *LuxLeaks* skandāla.

⁹ Etalons ir indekss (statistisks rādītājs), ko izmanto kā bāzes cenu kādiem finanšu instrumentiem vai finanšu līgumiem vai arī ieguldījumu fonda darbības mērīšanai. Etalona piemērs: Londonas starpbanku procentu likme (LIBOR) vai eiro starpbanku kredītu procentu likmju indekss (*EURIBOR*), kas kalpo kā procentu likmes aizdevumiem un noguldījumiem.

- pārvaldītāju un dzelzceļa infrastruktūras pārvaldītāju nodalīšanu. Transporta, telesakaru un enerģētikas 13. marta padomē notika ministru politiskās debates par t.s. „politisko pīlāru”.
- Eiropas Semestra ietvars 13. marta Transporta padomē notika ministru diskusija par **transporta lomu un ieguldījumu ES izaugsmē** un darba vietu radīšanā. Ministri uzsvēra, ka efektīvam, labi funkcionējošam un ilgtspējīgam Eiropas transporta tīklam ir izšķiroša loma ES konkurētspējā. Tika arī atzīts, ka galvenais izaicinājums Eiropas transporta tīkla attīstīšanā ir trūkstošo pārrobežu projektu ieviešana, jo īpaši dzelzceļa un iekšzemes ūdensceļu jomā. Diskusijās tika uzsvērtā nepieciešamība sekmēt viedu un inovatīvu risinājumu izmantošana transporta jomā, kas sniedz iespējas Eiropas ekonomikai ne tikai infrastruktūras jomā, bet arī elektrisko un bezvadītāja automobiļu ražošanas un loģistikas pakalpojumu nozarē. Ministri atzina, ka transporta nozarē ir nepieciešamas ievērojamas investīcijas un ir jāmeklē vairāk jaunu finansēšanas mehānismu, arī publisko un privāto partnerību ietvaros.
 - 5. un 6. martā Latvijas prezidentūras un Eiropas Komisijas līdzorganizētajā Augsta līmeņa **konferencē par bezpilotu gaisa kuģu sistēmām** tika apstiprināta „Rīgas deklarācija”, vienojoties par galvenajiem principiem regulējošā ietvara izveidei bezpilotu gaisa kuģu darbībai Eiropā no 2016. gada. Principi paredz skaidrus noteikumus bezpilota gaisa kuģu ražotājiem un to potenciālajiem lietotājiem, augsta līmeņa drošības un datu aizsardzības prasības, kā arī bezpilotu gaisa kuģu operatoru atbildību.

Lauksaimniecība un zivsaimniecība

- Lai izvērtētu 2014. gada augustā **Krievijas** noteiktā **embargo** ietekmi, Latvijas prezidentūra ir rosinājusi diskusijas Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru sanāksmē. Jau janvārī tika vērsta ministru uzmanība uz izskanējušo informāciju par iespējamo atsevišķu valstu vienošanos ar Krieviju par eksporta atsākšanu. Ministri norādīja, ka šāda ES vienotības un solidaritātes graušana nav pieļaujama un divpusēju līgumu slēgšana ir nepieņemama. Prezidentūra cieši seko situācijai, un, nepieciešamības gadījumā, rosinās diskusijas arī turpmākajās Padomes sanāksmēs.

- **Kopējās lauksaimniecības politikas vienkāršošana** bija viens no 16. marta Lauksaimniecības un zivsaimniecības padomes svarīgākajiem jautājumiem. Pēc prezidentūras aicinājuma ministri diskutēja par trijām jomām – tiešmaksājumi, kopējā tirgus organizācija un lauku attīstība. Ministri kā būtiskākos noteikumus, kuros nepieciešama vienkāršošana, norādīja „zaļināšanas”¹⁰ un kontroles mehānismus KLP instrumentu ietvarā, ziņošanas sistēmas pārskatīšanu. KLP vienkāršošanas rezultātā tiks panākti lauksaimniekiem saprotamāki un pieejamāki lauksaimniecības politikas noteikumi un samazināts administratīvais slogs. Maijā plānots vienoties par Padomes secinājumiem.
- Priekšlikums par **bioloģisko lauksaimniecību** un marķēšanu ir viena no Latvijas prezidentūras prioritātēm, par kuru tā ir apņēmusies panākt dalībvalstu vienošanos maijā. Priekšlikuma rezultātā tiks uzlabotas tiesību normas bioloģiskās ražošanas jomā, novērsti šķēršļi bioloģiskās ražošanas ilgtspējīgai attīstībai ES, garantēta godīga lauksaimnieku un uzņēmēju konkurence (piemēram, ievestajiem produktiem būs jāatbilst ES prasībām), vienkāršotas sertifikācijas prasības mazajām saimniecībām, harmonizējot bioloģiskās kontroles prasības; pieaugs patērētāju uzticēšanās bioloģiskajiem produktiem.
- Svarīgs jautājums Latvijas prezidentūras laikā ir **ES piena sektora konkurētspēja**. Lauksaimniecības un zivsaimniecības ministru sanāsmēs janvārī un martā tika diskutēts par situāciju ES piena sektorā (ilgstošs cenu kritums, jaunu tirgu apgūšana), kuru ir ietekmējis Krievijas noteiktais embargo lauksaimniecības un pārtikas precēm un piena kvotu sistēmas beigas š.g. 31. martā. Janvāra sanāsmes laikā dalībvalstis piedāvāja atvieglot soda naudas nomaksu par piena kvotu pārsniegšanu, un martā Eiropas Komisija apstiprināja priekšlikumu – iespēju soda naudas ražotājiem atmaksāt trīs gadu laikā. Tā uzskatāma par būtisku palīdzību piena nozares pārstāvjiem un konkurētspējas saglabāšanai.
- Latvijas prezidentūra ir panākusi ievērojamu progresu **Baltijas jūras daudzgadu un daudzugu pārvaldības plāna** virzībā. Baltijas jūras daudzgadu plāns mencas, reņģes un brētliņas krājumiem ir pirmais Eiropas Komisijas sagatavotais daudzgadu pārvaldības plāns noteiktu zivju sugu pārvaldībai pēc jaunās ES Kopējās zivsaimniecības politikas apstiprināšanas. Tas ir pirmais dokuments,

¹⁰ Klimatam un videi labvēlīga lauksaimniecības prakse - lauksaimniekiem jānodrošina kultūraugu dažādošana, jāuztur ekoloģiski nozīmīga platība un jāsaglabā ilggadīgie zālāji.

kurā iestrādājami jaunās politikas principi, piemēram, iespēja pieņemt zvejas tehniskos noteikumus, balstoties uz konkrētā reģionā zvejojošo valstu kopīgajiem ieteikumiem. Jaunais daudzgadu plāns ir svarīgs visai Eiropas Savienībai kopumā, jo radīs precedentu citu reģionu plānu izstrādē. Par priekšlikumu plānots panākt vienošanos ministru padomes sanāsmē aprīlī.

- 29. janvārī Latvijas prezidentūra panāca politisku vienošanos ar EP par **pilnīga zivju izkraušanas pienākuma** priekšlikumu. Minētais priekšlikums novērsīs resursu „izšķērdēšanu”, t.i., zivis, kas iegūtas nozvejā un kuras nav iespējams atlaist atpakaļ jūrā dzīvas, tiks izkrautas krastā un atskaitītas no dalībvalstīm piešķirtās kvotas. Tiks pārtraukta iepriekšējā zivju izmešanas prakse, kura ļoti negatīvi ietekmēja zivju krājumus un jūras vides stāvokli.

DIGITĀLA EIROPA

Digitālais vienotais tirgus

- Pirmajos trīs prezidentūras mēnešos Latvijas prezidentūra turpināja iepriekšējo prezidentūru aizsākto darbu pie vairākiem **Digitālā vienotā tirgus** izveidei būtiskiem tiesību aktu priekšlikumiem. Intensīvi ir strādāts pie prioritārajiem un vienlaikus sensitīviem Telesakaru vienotā tirgus, Datu aizsardzības un Tīklu un informācijas drošības priekšlikumiem. Savukārt nozaru padomēs ir notikušas diskusijas par **digitālās ekonomikas potenciāla** izmantošanu Eiropas Savienības konkurētspējā, izaugsmē un nodarbinātībā, lai sniegtu ieguldījumu maijā gaidāmajā Digitālā vienotā tirgus stratēģijā.
- Līdz ar Latvijas prezidentūras piedāvāto jauno pieeju viesabonēšanai tika dots jauns impulss darbam pie **Telesakaru vienotā tirgus** priekšlikuma. Kopumā eksperti izskatīja deviņus Latvijas prezidentūras izstrādātos kompromisa priekšlikumus, un 4. martā dalībvalstis sniedza mandātu Latvijas prezidentūrai sākt sarunas ar Eiropas Parlamentu par jauniem noteikumiem **viesabonēšanas maksu samazināšanai** un kopējiem noteikumiem attiecībā uz tīklu neitralitāti/atvērtu internetu. 23. martā notika pirmais neformālais dialogs ar Eiropas Parlamentu Jāuzsver, ka pilnīga viesabonēšanas cenu atcelšana ES šobrīd nav praktiski īstenojama. Tā novestu pie negatīvām sekām patērētājiem, tostarp vietējo mobilo sakaru cenu paaugstināšanas. Tāpēc dalībvalstis ir vienojušās par jaunu pieeju būtiskai viesabonēšanas cenu samazināšanai Eiropas Savienībā no 2016. gada vidus. Tā nodrošinās ceļošanai nepieciešamo zvanu, īsziņu un datu pamata minimumu par iekšzemes tarifiem (bez papildus maksas). Pārsniedzot šo minimumu, papildus iekšzemes maksai, būs jāmaksā viesabonēšanas maksa, kas nevarēs būt augstāka par operatoru maksāto vairumtirdzniecības cenu. Šī pieeja ļaus būtiski samazināt viesabonēšanas cenas. Tai nebūs negatīva ietekme uz iekšzemes tarifiem un tā neradīs zaudējumus viesabonēšanas pakalpojumu sniedzējiem.
- Tīklu neitralitātes jeb atvērta interneta noteikumos ietvertie principi paredz noteikt interneta piekļuves pakalpojumu nodrošināšanu bez diskriminācijas vai negodīgas konkurences ierobežojumiem, tādējādi aizliedzot, piemēram, slēptā veidā ierobežot ātrumu, bloķēt vai traucēt saturu. Savukārt datplūsmu vadības pasākumiem jābūt

caurspīdīgiem, nediskriminējošiem un samērīgiem. Tie nedrīkstēs ierobežot konkurenci. Tāpat interneta piekļuves pakalpojumi tiks aizsargāti pret negatīvu citu elektronisko sakaru tīklu ietvaros sniegto pakalpojumu (piemēram, Interneta protokola (IP) televīzijas, telemedicīnas vai automatizēto ierīču komunikācijas) ietekmi uz interneta pakalpojumiem, vienlaikus atļaujot to attīstību. Tie būs jānodrošina tā, lai netiktu traucēta interneta piekļuves pakalpojumu sniegšana citiem patērētājiem.

- Latvijas prezidentūra ir aktīvi strādājusi pie dažādiem **Eiropas Savienības kiberdrošības politikas jomas jautājumiem**. Kiberdrošība ir visaptverošs jautājums, un kiberdrošības politikas izaicinājumi un iespējamie risinājumi ir apspriesti vairākās Eiropas Savienības Padomes darba grupās (Telesakaru un informācijas sabiedrības darba grupa, Prezidentūras „draugu grupa” kiberjautājumos, Politiski militārā darba grupa), tādējādi vairojot lēmumpieņēmēju izpratni par kiberdrošību un palīdzot veicināt augstāku kopējo drošības līmeni. Kā visnozīmīgākais ir minams darbs pie Tīklu un informācijas drošības direktīvas un apstiprinātie Kiberdiplomātijas secinājumi.
- Vispārējo lietu padomē 10. februārī tika apstiprināti **Padomes secinājumi par Kiberdiplomātiju**, kas kalpos par pamatu Eiropas Savienības un dalībvalstu vienotai pieejai digitālajos jautājumos globālā mērogā. Tā attieksies uz tādiem aspektiem kā izpratne par valstu uzvedības normām, interneta pārvaldība, kiberdrošības celšana un attīstība, tiesību un brīvību ievērošana virtuālajā vidē, u.c.
- Lai stiprinātu kiberdrošību, Latvijas prezidentūra prioritāri ir strādājusi pie **Tīklu un informācijas drošības direktīvas priekšlikuma**. 11. martā dalībvalstis sniedza mandātu Latvijas prezidentūrai turpināt sarunas ar Eiropas Parlamentu. Šis būs pirmais tiesību akts, kas noteiks pamatu tīklu un informācijas drošības standartiem Eiropas Savienībā. Tā mērķis ir visā Eiropas Savienībā nodrošināt drošu un uzticamu digitālo vidi. Priekšlikums noteiks vienotu pieeju Eiropas Savienības dalībvalstu kritiskās infrastruktūras (piemēram, enerģētikas, transporta, banku) uzņēmumu un valsts pārvaldes iestāžu ziņošanai par kiberuzbrukumiem (notikušajiem incidentiem un to ietekmi uz kritiskās infrastruktūras pakalpojumiem), kas skar kiberdrošību vienā vai vairākās dalībvalstīs. Tas vairoš uzticēšanos virtuālajai videi – tehnoloģijām, pakalpojumiem, sistēmām.

- Tieslietu un iekšlietu ministru marta sanāksmes laikā tika apstiprinātas vairākas **Datu aizsardzības regulas** nodaļas. Apstiprinātie vispārējie datu apstrādes principi garantēs tiesisku, taisnīgu un caurspīdīgu datu apstrādi. Piemēram, „vienas pieturas” princips datu apstrādē nodrošinās ikviena cilvēka iespējas sazināties ar datu aizsardzības institūciju savā mītnes valstī, kas ļaus viņa tiesības aizsargāt efektīvāk. Piemēram, ja Latvijas iedzīvotāja dati tiks nelikumīgi izmantoti kādā citā Eiropas Savienības dalībvalstī, indivīdam būs iespēja ar sūdzību vērsties Latvijas Datu valsts inspekcijā, tādējādi izvairoties no liekiem riskiem un finanšu tēriņiem. Tāpat arī ja uzņēmums darbojas vairākās dalībvalstīs, tam būs iespēja saņemt vienu lēmumu par datu apstrādes tiesiskumu, kas būs saistošs visās dalībvalstīs. Tādējādi uzņēmumi izvairīsies no situācijas, kad katrā dalībvalstī var būt atšķirīgi viedokļi par uzņēmuma veikto darbību. Tas nodrošinās datu aizsardzības principu vienveidīgu īstenošanu visās dalībvalstīs.
- Martā notika Eiropas publiskās pārvaldes tīkla (EUPAN) sanāksme, kuras laikā dalībvalstis un Eiropas Komisijas pārstāvji diskutēja par publiskās pārvaldes reformām un modernizāciju, uzsverot **informācijas un komunikāciju tehnoloģiju lomu publiskās pārvaldes efektivitātes uzlabošanā**, t.sk. pārrobežu pakalpojumu sniegšanas kontekstā, un sabiedrības līdzdalības veicināšanu, izmantojot jaunās tehnoloģijas.

Digitālā ekonomika

- Pievēršoties digitālajiem aspektiem plašākā kontekstā, Eiropas semestra ietvaros nozaru padomēs Latvijas prezidentūra aizsāka **diskusijas par digitālās ekonomikas potenciāla izmantošanu Eiropas Savienības konkurētspējā, izaugsmē un nodarbinātībā**:
 - Īpaši atzīmējams darbs pie Latvijas prezidentūras virzītajiem un 2. marta Konkurētspējas padomē pieņemtajiem secinājumiem par **Vienotā tirgus politiku**. Dalībvalstis aicina Eiropas Komisiju [Digitālā vienotā tirgus pakotnē] izvērtēt Vienotā tirgus ietvara atbilstību „digitālajam laikmetam” un piedāvāt konkrētus pasākumus ar noteiktiem termiņiem šķēršļu un trūkumu novēršanai. Dalībvalstis mudina Eiropas Komisiju risināt tādus jautājumus kā pārrobežu ģeogrāfiskā diskriminācija produktu piegādes un pakalpojumu

sniegšanas jomā; Interneta platformu (piemēram, sociālie tīkli, e-komercijas platformas) loma un nepieciešamība pēc Eiropas Savienības politikas tālākas attīstīšanas; patērētāju aizsardzība tiešsaistē; netraucēta e-komercija; „digitālajam laikmetam” atbilstoši autortiesību noteikumi; efektīva sūtījumu piegādes sistēma; datu aizsardzība; fiziskās nodibināšanas prasības digitāliem uzņēmumiem; pāreja uz e-iekirkumu; uzņēmumu reģistrācija tiešsaistē un atvērtie dati. Dalībvalstis arī uzsver nepieciešamību regulējošajam ietvaram un ar to saistītajām darbībām būt "digitālām pēc noklusējuma", lai nodrošinātu visu jauno tiesību aktu piemērotību „digitālajam laikmetam” un mazinātu slogu iedzīvotājiem un uzņēmumiem. Eiropas Komisija tiek aicināta līdz 2015. gada beigām ieviest digitālo dimensiju ietekmes novērtējumos;

- Konkurētspējas padomē tika diskutēts arī par **rūpniecības digitalizācijas iespējām un ieguvumiem mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) un jaunizveidotu uzņēmumu (start-ups) attīstībai, kā arī konkurētspējas veicināšanai**. Ministri iezīmēja vairākus rīcības virzienus pēc iespējas plašākai digitālā potenciāla izmantošanai. Piemēram, nepieciešamību attīstīt darbaspēka digitālās prasmes, finansējuma pieejamība jaunu tehnoloģiju ieviešanai, kā arī atbilstošas infrastruktūras pieejamību Eiropas Savienības līmenī pārrobežu darījumu veikšanai;
- Rūpniecības digitalizācijas tēma tika turpināta arī Konkurētspējas ministru neformālās tikšanās laikā, 26.-27. martā Rīgā, kuras centrālā tēma bija digitālā ekonomika, akcentējot nepieciešamību un iespējas izmantot digitālo potenciālu. Ministri pievērsās arī tādiem jautājumiem kā Digitālā vienotā tirgus prioritātes un tā regulējums, kā arī digitālā uzņēmējdarbība;
- Ieguvumus no atvērtas, saistītas un datu ietilpīgas pētniecības, diskutējot par **Eiropas digitālā tīkla potenciāla atraisīšanu**, uzsvēra par pētniecību atbildīgie ministri. Ieguvumi – jaunu darba vietu izveidošana, lielāka un brīvāka informācijas pieejamība pētniecībā, paaugstināta zinātnieku darba efektivitāte un zinātnisko rezultātu kvalitāte. Ir uzsākts darbs pie 29. maija Konkurētspējas padomes secinājumiem, kur paredzēts uzsvērt jaunas ES līmeņa datu kopienas izveidi, jaunu tehnoloģisko zināšanu un prasmju attīstības veicināšanu, kā arī lielāka atbalsta nepieciešamību pētniekiem un

MVU *Horizon 2020* ietvaros. Latvijas potenciālais ieguvums no atvērtas, saistītas un datu ietilpīgas pētniecības ir jaunu darba vietu izveidošana, lielāka un brīvāka informācijas pieejamība pētniecībā, paaugstināta zinātnieku darba efektivitāte un zinātnisko rezultātu kvalitāte;

- Savukārt 6. marta Vides padomē ministri aicināja Digitālā vienotā tirgus stratēģijā iekļaut **resursu efektivitātes aspektus**, kas nozīmē, attīstīt digitālās iespējas pilsētvidē (transports, loģistika un apgaismošanas sistēmas), atkritumu apsaimniekošanā, telpiskajā plānošanā un informācijas izplatīšanā, tādējādi veicinot videi draudzīgu izaugsmi;
- Telekomunikāciju padomes ietvaros dalībvalstis identificēja **Digitālā vienotā tirgus izveides pabeigšanai** būtiskās jomas, kur vēl jāturpina darbs vai jāstrādā prioritāri. Te minams atbalsts ātras platjoslas tīklu izveidošanai; e-tirdzniecības sekmēšana, novēršot šķēršļus pārrobežu tirdzniecībai un pakalpojumiem tiešsaistē; uzticības un drošības vairošana digitālo pakalpojumu jomā, jo īpaši progress nepieciešams datu aizsardzības, privātuma un informācijas drošības jomās; investīcijas informāciju un komunikāciju tehnoloģiju pētniecībā un digitālajās inovācijās; atbalsta nepieciešamība jaunizveidotiem uzņēmumiem (*start – ups*) un MVU, īpaši administratīvā sloga mazināšana, u.c. Tāpat dalībvalstis uzsvēra principa „digitāls pēc noklusējuma” kā horizontālā politikas principa ieviešanu, izvērtējot ikvienas jaunas iniciatīvas ietekmi.
- Iepriekšminēto nozaru padomju politisko diskusiju apkopojumu Latvijas prezidentūra iekļāva t.s. Sintēzes ziņojumā. Sagaidām, ka maijā Eiropas Komisija nāks klajā ar visaptverošu un ambiciozu **Digitālā vienotā tirgus stratēģiju**, kura atspoguļos arī nozaru padomēs identificētos šķēršļus droša, uzticama un dinamiska Digitālā vienotā tirgus pabeigšanai.
- Prezidentūras pirmajos mēnešos Rīgā notikušas vairākas konferences par digitālajiem jautājumiem. 18. – 19. februāra konferencē “**Atvērtā Eiropa: Atvērtie dati atvērtai sabiedrībai**” notika pieredzes apmaiņa atvērto datu izmantošanā, privātuma ievērošanā un drošības jautājumos, kā arī pilsoņu iniciatīvu un e-petīciju izmantošanā. Diskusiju rezultātā tika sagatavoti

priekšlikumi atvērto datu un “atvērtas politikas” risinājumu plānošanai, sniedzot ieguldījumu, piemēram, Eiropas pilsoņu iniciatīvas izstrādē. Savukārt 13. martā konferencē par **e-prasmēm nodarbinātībai** pieņemtā Rīgas deklarācija uzsver investīciju stimulēšanu, digitālo prasmju apguvi un darba vietu radīšanu, lai vairotu Eiropas ekonomisko izaugsmi. Konferencē Eiropas Komisija un Latvijas prezidentūra uzsāka informatīvo kampaņu „E-prasmes nodarbinātībai 2015”. Kampaņa ir kā atbilde uz augošo pieprasījumu pēc informāciju un komunikāciju tehnoloģiju speciālistiem Eiropā.

- Latvijas prezidentūra sadarbībā ar Eiropas Komisiju strādā pie 17. – 18. jūnijā Rīgā paredzētās **Digitālās Asamblejas** dienas kārtības. Tajā plānojam diskutēt par Eiropas Savienības Digitālā vienotā tirgus stratēģiju un galvenajām digitālajām prioritātēm Latvijas prezidentūras laikā - uzticamības veicināšanu digitālajam vienotajam tirgum, e-pārvaldības attīstību un drošību digitālajā vidē. Digitālā Asambleja sniegs iespēju izcelt Latvijas sasniegumus digitālajā jomā: interneta ātrumu, plašo bezmaksas interneta (*Wi-fi*) pieslēgumu, sabiedrisko pakalpojumu digitālajā vidē pieejamību, u.c.

IESAISTĪTA EIROPA

Cīņa pret terorismu un iekšējā drošība

- Šā gada 7. janvāra **teroristu uzbrukums** žurnāla „*Charlie Hebdo*” redakcijai Parīzē, plānotie liela mēroga terorisma akti Beļģijā, kas pēdējā brīdī tika apturēti ar 15. janvārī veiktu vērienīgu pretterorisma operāciju, un 14. februāra teroristu uzbrukumi Kopenhāgenā vārda brīvībai veltītas konferences laikā un sinagogā bija vērsti pret tādām pamatvērtībām kā vārda brīvība, viedokļu daudzveidība, demokrātija, tolerance, solidaritāte un cilvēka cieņa.
- Latvijas prezidentūra nekavējoties reaģēja uz teroristu uzbrukumiem, Latvijas iekšlietu ministram Rihardam Kozlovskim piedaloties 11. janvārī Parīzē organizētajā ārkārtas starptautiskā iekšlietu ministru sanāksmē, lai spriestu par drošības situāciju Eiropā. 11. janvārī Parīzē vienotības gājienā, kas bija vērsts pret ekstrēmismu, piedalījās Latvijas ministru prezidente Laimdota Straujuma un Latvijas iekšlietu ministrs Rihards Kozlovskis, paužot solidaritāti Francijai. Latvijas prezidentūra veica izmaiņas neformālās Tieslietu un iekšlietu ministru sanāksmes Rīgā darba kārtībā, lai veltītu vairāk laika diskusijām par cīņu pret terorismu
- Pēc Latvijas kultūras ministres iniciatīvas Eiropas Savienības **kultūras ministri** 11. janvārī nāca klajā ar kopēju paziņojumu, apliecinot, ka mākslinieciskā un vārda brīvība ir Eiropas pamatvērtības, kuras nepieciešams aizsargāt.
- Arī finanšu ministri sniedza savu ieguldījumu, 27. janvāra **Ekonomikas un finanšu ministru** padomē vienojoties par jauniem noteikumiem terorisma finansēšanas un nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas apkarošanai. Finanšu ministri apņēmas paātrināt plānoto tiesību aktu ieviešanu dalībvalstīs, kā arī pastiprināt sadarbību starp dalībvalstu finanšu izlūkošanas vienībām.
- Cīņa pret terorismu ir bijusi arī regulāri ārlietu ministru sanāksmju darba kārtībā. Eiropas Savienības valstu **ārlietu ministri** 19. janvārī un 9. februārī vienojās par prioritātēm: stiprināt sadarbību ar trešajām valstīm, vērsties pret radikalizāciju un vardarbīgu ekstrēmismu, kā arī risināt krīzes un konfliktus trešajās valstīs.
- Rīgā 29.-30. janvāra neformālās Tieslietu un iekšlietu ministru padomes laikā tika padziļināti apspriesta gan terorisma apkarošana, gan arī apdraudējumi, kurus

terorisms rada ES iekšējai drošībai. Sanāksmes rezultātā ministri pieņēma **Rīgas kopējo deklarāciju** par terorisma draudu novēršanu. Arī **ES valstu un valdību vadītāji** šo jautājumu izskatīja 12. februārī notikušajā neformālajā Eiropadomes sanāksmē, kā prioritātes izvirzīja iedzīvotāju drošības garantēšanu, radikalizācijas novēršanu un vērtību aizsargāšanu, kā arī sadarbību ar ES starptautiskajiem partneriem.

- 12. - 13. marta ES Tieslietu un iekšlietu ministru padomē ministri vienojās par **vairākiem konkrētiem pretterorisma pasākumiem**, kuros ir jāpanāk virzība līdz jūnijam:
 - stiprināt ES ārējo robežu kontroli, vēlākais līdz jūnijam uzsākot **sistemātisku ceļošanas dokumentu un personu pārbaudi**¹¹ pie ES ārējām robežām. Tas palīdzēs kontrolēt ārvalstu teroristu kaujinieku pārvietošanos;
 - lai stiprinātu ES spējas **novērst terorisma un radikalizāciju veicinošu saturu internetā**, ar šā gada 1. jūliju Eiropolā darbu uzsāks īpaša ES vienība ziņošanai par interneta saturu, kas būs arī centrālā Eiropas platforma sadarbības stiprināšanai ar interneta pakalpojumu sniedzējiem;
 - ņemot vērā teroristu uzbrucēju darbības veidu, **cīņa pret šaujāmieroču nelikumīgu tirdzniecību** ir īpaši svarīga prioritāte. ES Padome sagaida no Komisijas priekšlikumus, kā novērst trūkumus (šaujāmieroču norakstīšana un deaktivēšana), un kopā ar Eiropolu ierosināt veidus, kā pastiprināt informācijas apmaiņu par šaujāmieročiem;
 - pieņemts lēmums līdz šā gada beigām panākt vienošanos par vienu no centrālajiem instrumentiem cīņā pret terorismu – **Eiropas Savienības Pasažieru datu reģistru**. Tas ļaus izmantot iespējas, ko sniedz avio pasažieru datu apstrāde cīņā ar terorismu un smagiem noziegumiem, jo īpaši, lai atklātu ārvalstu teroristu kaujiniekus, kuru vidū ir arī ES pilsoņi. Vairākās dalībvalstīs, tai skaitā Latvijā, jau ir uzsākta nacionālās Pasažieru datu reģistru sistēmas izveide. Taču, ja katrā dalībvalstī tiks izveidota sava

¹¹ Šobrīd visām personām, šķērsojot ES ārējo robežu, ir jāiziet minimālā pārbaude, uzrādot ceļošanas dokumentu, lai noskaidrotu personas identitāti. Savukārt līdz ar jūniju ir jāuzsāk sistemātiska ceļošanas dokumentu un personu pārbaude Šengenas informācijas sistēmas dokumentu sadaļā un Interpola nozaudēto un zagto dokumentu datu bāzē. Šādas sistemātiskas pārbaudes balstīsies uz iepriekš izstrādātiem ES kopējiem riska novērtēšanas indikatoriem, pie kuru sagatavošanas Komisija jau šobrīd strādā ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm un Eiropolu.

sistēma, radīsies risks, ka ES nebūs vienoti personas datu aizsardzības standarti. Tāpēc prezidentūra turpinās aktīvi sadarboties ar Eiropas Parlamentu, lai turpmākajos mēnešos panāktu virzību Eiropas Savienības Pasažieru datu reģistra direktīvas apstiprināšanā. Direktīvā tiks ietverti stabili aizsardzības pasākumi datu aizsardzības jomā.

- Saistībā ar notikumiem Parīzē un Kopenhāgenā ES **izglītības ministri** 17. martā neformālās tikšanās laikā diskutēja par izglītības iestāžu lomu tolerantas sabiedrības veidošanā. Ministri vienojās stiprināt Eiropai kopīgās vērtības – brīvību, toleranci un cīņu pret visa veida diskrimināciju ikvienā izglītības iestādē, savukārt Eiropas līmenī veicinot skolēnu un studentu apmaiņas programmas.
- Cīņā pret terorismu ir būtiska arī **ES Iekšējās drošības stratēģijas** atjaunošana līdz 2015. gada vidum, kas ietver konkrētas darbības, lai risinātu steidzamākos drošības izaicinājumus, ar ko saskaras Eiropa. Tiklīdz Komisija nāks klajā ar priekšlikumu par jaunu ES Iekšējās drošības stratēģiju (aprīlī), strādāsim, lai apstiprinātu jauno Stratēģiju šā gada jūnijā. Vienošanās par drošības stratēģiju ļaus stiprināt terorisma apkarošanas veidus, aktīvāk cīnīties pret tādiem jauniem drošības izaicinājumiem Eiropā kā radikalizācija un ekstrēmisms, kibernetizācijas skaits pieaugums, noziegumi pret vidi un krāpšanās enerģētikas jomā; kā arī koordinēt saikni starp ES iekšējās un ārējās drošības pasākumiem.

Ārējā drošība

- Norit aktīva gatavošanās 2015. gada jūnija Eiropadomei, kas otro reizi kopš Lisabonas līguma stāšanās spēkā būs veltīta **drošības un aizsardzības jautājumiem**. Dalībvalstis atskatīsies uz paveikto kopš 2013. gada decembra Eiropadomes un noteiks jaunus mērķus drošības un aizsardzības politikas jomā. Prezidentūra strādā pie ieguldījuma Eiropadomei un uzsver nepieciešamību tajā diskutēt par stratēģiskajiem izaicinājumiem Eiropas drošībai un veidiem, kā tos risināt.
- Prezidentūra ir veicinājusi diskusijas par **Eiropas Drošības stratēģijas** pārskatīšanu. ES Augstā pārstāve F. Mogerīnī paziņojusi par stratēģiskā pārskata uzsākšanu un plāno līdz aprīļa beigām izpildīt 2013. gada Eiropadomes

uzdevumu – sagatavot ziņojumu par ES globālo lomu mainīgajā starptautiskajā vidē. Plānojam, ka, balstoties uz šo ziņojumu, 2015. gada maija Ārlietu padome un jūnija Eiropadome ierosinās 2003. gada Eiropas Drošības stratēģijas pārskatu. Atbalstu tam ir pauduši ES aizsardzības ministri neformālās sanāksmes laikā februārī Rīgā.

- Latvija vēlas, lai jaunā **Eiropas Drošības stratēģija** paredzētu vienotus ES mērķus un uzdevumus jaunajā drošības vidē; attīstītu ES nemilitārās spējas cīnīties pret hibrīdiem draudiem; atzītu un veicinātu Transatlantiskās alianses nozīmību Eiropas drošību; attīstītu sadarbību aizsardzības un drošības jomā ar NATO, ANO, kā arī ar spējīgākajām alianses valstīm ārpus ES, īpaši ASV; liktu dalībvalstīm apņemties nesamazināt aizsardzības izdevumus. Prezidentūra rīkos Eiropas vadošo ekspertu slēgtu apaļā galda diskusiju aprīlī, kā arī rīkos ES Drošības politikas direktoru sanākumi (arī aprīlī), lai vienotos par tālākajiem soļiem.
- Prezidentūra aktualizēja nepieciešamību attīstīt spējas, kas veicinātu **ES noturību pret hibrīdās karadarbības draudiem** (propaganda, kibernetiskie uzbrukumi, no ārvalstīm finansēti nemiernieki, infrastruktūras drošība, ES ārējās robežas drošība, u.c. elementi). Prezidentūra organizēja vairākus pasākumus Rīgā, lai veicinātu dalībvalstu vienotību šajā jautājumā. Janvārī par hibrīdās karadarbības draudiem diskutēja ES aizsardzības politikas direktori, februārī – aizsardzības ministri. Martā šo jautājumu uzrunāja Latvijas augstākās amatpersonas starpparlamentārajā konferencē par KĀDP/KDAP Rīgā, kas tika plaši atspoguļota arī medijos. Jāpiemin, ka 25. – 26. martā par kibernetiskās aizsardzības Eiropā šīs jomas eksperti diskutēja Latvijas un Vācijas Aizsardzības ministriju kopīgi rīkotā konferencē Berlīnē. Minētās diskusijas kalpos kā ieguldījums maija Ārlietu padomes un jūnija Eiropadomes sagatavošanā. Uzskatām, ka jūnija Eiropadomei jāizvirza spēju attīstība un sadarbības veicināšana gan starp ES atbildīgajām institūcijām, gan arī dalībvalstīm un citām starptautiskajām organizācijām (īpaši NATO) cīņai ar hibrīdajiem draudiem kā uzdevums Kopējās drošības un aizsardzības politikas turpmākajā attīstībā, kā arī jāatspoguļo Eiropas Drošības stratēģijā.
- Prezidentūra nodrošināja, lai tiktu stiprināta Eiropas Savienības **stratēģiskā komunikācija un sniegts atbalsts neatkarīgiem medijiem reģionā**. Gan

janvāra Ārlietu padomes, gan marta Eiropadomes secinājumi paredz konkrētus reālus soļus. Lai dotu pretsparu Krievijas īstenotajām dezinformācijas kampaņām ES Augstā pārstāve, sadarbojoties ar dalībvalstīm un ES iestādēm, līdz jūnijam sagatavos rīcības plānu par stratēģisko komunikāciju. Tiek veidota īpaša komunikācijas komanda. Tāpat par ciešāku ES - NATO sadarbību stratēģiskās komunikācijas jomā vienojās ES aizsardzības ministru neformālajā sanāksmē februārī. Jāuzsver, ka šajā jomā Rīgā akreditētais NATO stratēģiskās komunikācijas izcilības centrs ir viens no rīkiem sadarbības veicināšanai.

- Rīgā 9.-10. martā notika starptautiskā konference par „Eiropas **audiovizuālo mediju** tirgus stiprināšana – eiropiskās identitātes attīstībai”. Dalībvalstu eksperti bija vienprātis, ka ir nepieciešams uzlabot mediju lietotprasmi, nepilngadīgo aizsardzību Eiropas informācijas telpā, kā arī stiprināt regulatoru lomu mediju satura monitorēšanā. Īpaši aktuāls arī Latvijai ir jautājums par medijos atspoguļoto informāciju, kas rosina jautājumu ne tikai par mediju satura pieejamību un daudzveidību, bet arī par mediju satura veidotāju atbildību. Būtiska ir kopēja Eiropas Savienības rīcība, lai aizsargātu informācijas telpas drošību un kopējās Eiropas vērtības. Šī konference ir Latvijas prezidentūras ieguldījums sakarā ar gaidāmo Audiovizuālās mediju pakalpojumu direktīvas pārskatu, savukārt ministru līmeņa diskusijas notiks 18.-19. maija Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta ministru padomē.

Kodoldrošība

- Gatavojoties Kodoldrošības konvencijas Diplomātiskajai konferencei š.g. 9. februārī, Latvijas prezidentūra aktīvi strādāja pie vienotas Eiropas Savienības nostājas sagatavošanas un tās pārstāvēšanas starptautiskajās sarunās. Diplomātiskajā konferencē tika apstiprināta Vīnes deklarācija par kodoldrošību. Tā ietver politiskas apņemšanās ievērot virkni principu, lai novērstu negadījumu rašanos un mazinātu to radioaktīvās sekas. Vīnes deklarācija ir svarīgs solis kodoldrošības stiprināšanai, lai nepieļautu Fukušimas atomelektrostacijas kodolnegadījumam līdzīgas situācijas.

Austrumu Partnerība

- Kopš prezidentūras sākuma ir veikts aktīvs darbs **Austrumu partnerības jomā**. Sekmējot ES dalībvalstu saskaņota viedokļa veidošanu par Austrumu partnerību un Eiropas kaimiņu politiku kopumā un sniedzot ieguldījumu turpmākam darbam pie Eiropas kaimiņu politikas pārskata un Austrumu partnerības samita sagatavošanas, notika diskusija ES ārlietu ministru neformālajā sanāksmē 6. – 7. martā Rīgā.
- Notiek gatavošanās vienam no svarīgākajiem notikumiem Latvijas prezidentūras ietvaros - **ceturtajam Austrumu partnerības samitam** Rīgā šī gada 21.–22. maijā. ES darba grupās ir uzsākts darbs pie Rīgas samita deklarācijas teksta izstrādes. Latvija aktīvi konsultējās ar ES dalībvalstīm, partnervalstīm un ES institūcijām par Rīgas samitā sasniedzamajiem rezultātiem, kā arī Austrumu partnerības politikas nākotnes attīstības jautājumiem.
- Rīgas samitam jāapstiprina, ka Austrumu Partnerība ir efektīva ES politika, turpina attīstīties un ieņem augstu vietu ES dienaskārtībā. Austrumu partnerības samitam jāieņem **skaidra nākotnes vīzija, un samita deklarācijai jāatspoguļo ES redzējums par tālāku sadarbības padziļināšanu ar partnervalstīm**, kuras vēlas ciešāku integrāciju ar ES. Būtiski, lai līdz Rīgas samitam lielākā daļa ES dalībvalstīs būtu ratificēti Gruzijas, Moldovas un Ukrainas Asociācijas/Padziļinātas visaptverošas brīvās tirdzniecības zonas līgumi ar ES. Jāturpina attīstīt attiecības arī ar pārējiem trim partneriem - Baltkrieviju, Armēniju un Azerbaidžānu - balstoties uz individuālu pieeju. Rīgas samitā būtu jāpanāk progress mobilitātes jomā.
- Latvijas prezidentūra veicinājusi ES sadarbību ar Austrumu partnerības valstīm dažādās **sektorālajās politikās**:
 - 29. janvārī Rīgā notika 2. Austrumu partnerības Tieslietu un iekšlietu ministru sanāksme, kurā tika apliecināta sadarbības nozīme **tieslietu un iekšlietu jomā** starp ES un Austrumu partnerības valstīm. Ministri pārrunāja progresu tiesu sistēmas un tiesībsargāšanas jomā, abus jautājumus skatot pretkorupcijas kontekstā. Tika uzsvērta nepieciešamība turpmāk veicināt tiesu sistēmas un tiesībsargājošo struktūru reformas Austrumu partnerības valstīs. ES apstiprināja savu apņemšanos turpināt atbalstīt reformu procesu;

- 10.-11. februārī Rīgā notika 2. Austrumu partnerības **Jaunatnes forums**. Jaunatnes forumā notika diskusija ar Austrumu partnervalstīm aktuālajos jauniešu izglītības un nodarbinātības jautājumos;
- Lai stiprinātu sadarbību ES Kopējās **drošības un aizsardzības** politikas (KDAP) jomā ar Austrumu partnerības valstīm, kā arī nodrošinātu drošības un aizsardzības politikas redzamību un piesaistītu partnervalstis ES krīžu pārvarēšanas misijām un operācijām, Latvijas prezidentūra ES Padomē 19. martā Briselē organizēja semināru Austrumu partnerības valstīm „KDAP misijas un operācijas drošības sektora reformu atbalstam”;
- Austrumu partnerības ministru līmeņa konferencē „**Tuberkuloze** un tās multirezistence” 30. – 31. martā piedalās ES dalībvalstu, ES kandidātvalstu un potenciālo dalībvalstu, kā arī Eiropas Ekonomiskās zonas un Austrumu partnerības valstu atbildīgie ministri, amatpersonas un starptautisko un nevalstisko organizāciju augsta līmeņa pārstāvji. Konferences mērķis ir apspriest tuberkulozes ārstēšanu un profilaksi, attīstot ilgtspējīgas veselības sistēmas.
- Turpinās gatavošanās virknei Austrumu partnerības pasākumu prezidentūras otrajā pusē: 7. maijā plānotajai 1. Austrumu partnerības Tirdzniecības ministru sanāksmei Briselē, 11. jūnijā plānotajai ministru sanāksmei Digitālās ekonomikas jomā Luksemburgā un vairākiem daudzpusējās sadarbības un ekspertu līmeņa pasākumiem, tai skaitā, Austrumu partnerības reģionālo un vietējo pašvaldību konferences (*CORLEAP*) ikgadējai sanāksmei 23. aprīlī Briselē.
- 20. janvārī ārlietu ministrs Edgars Rinkēvičs, aizvietojojt ES augsto pārstāvi F.Mogerīnī, vadīja ES sadarbības padomi ar Armēniju un 16. martā ES-Moldovas Asociācijas padomi.

Ukraina

- Turpinājās konflikta Ukrainas Austrumos risinājuma meklējumi, Normandijas formāta ietvaros apstiprinot pasākumu kopumu iepriekš Minskā parakstīto dokumentu īstenošanai. Par panākumu ir uzskatāms tas, ka ES ir saglabājusi vienotu nostāju saistībā ar situāciju Ukrainas Austrumos un šajā sakarā īstenoto politiku attiecībā pret Krieviju. Īpaši svarīgi, ka marta Eiropadomē tika apstiprināta

tieša saikne starp ES noteikto ierobežojošo pasākumu pret Krieviju spēkā esamību un pilnīgu Minskas vienošanos īstenošanu.

- Februārī Padome vienojās par jaunas makrofinansiālās palīdzības sniegšanu Ukrainai 1,8 mljrd. EUR apmērā, kas, kopā ar iepriekšējo programmu 1,6 mljrd. EUR apjomā, kura tika īstenota 2014. gadā un 2015. gada sākumā, ir lielākā finanšu palīdzība, ko ES piešķirusi trešajai valstij. Eiropas Parlaments priekšlikumu apstiprināja 25. martā.
- 20. martā Kijevā tika parakstīts Asociācijas līgums par Ukrainas pievienošanu Eiropas Savienības programmai pētniecībā un inovācijā Apvārsnis 2020. Nolīgums veicinās Ukrainas pētnieku integrāciju Eiropas Pētniecības telpā un sniegs jaunas iespējas Latvijas un Ukrainas zinātnieku sadarbībai.

ES un Centrālāzijas reģiona valstu attiecības

- Sekmējot ciešākas ES un Centrālāzijas reģiona valstu attiecības, turpinās darbs pie **ES Centrālāzijas stratēģijas izvērtēšanas**, lai uz jūnija Ārlietu padomi sagatavotu secinājumus par tālāku sadarbības stiprināšanu starp ES un Centrālāziju. Latvija ir uzsvērusi nepieciešamību stiprināt sadarbību drošības un robežkontroles, ekonomisko sakaru, infrastruktūras, tiesiskuma un izglītības jautājumos. Svarīgi, ka ir atjaunots ES Īpašā pārstāvja Centrālāzijā postenis.
- Latvija ir ieguvusi tiesības vadīt ES dalībvalstu konsorciju Eiropas Komisijas **robežu pārvaldības projektā Centrālāzijā BOMCA** (*Border management program for Central Asia*) un 30. janvārī tika iesniegts konsorcija sagatavotais projekta pieteikums. Tiek plānots, ka projektu uzsāks īstenot šī gada maijā.
- Ārlietu ministrs E. Rinkēvičs, aizvietojo ES augsto pārstāvi F. Mogerīnī, 3. martā vadīja ES-Kazahstānas Sadarbības padomes sanākumi, kā arī esam uzsākuši gatavošanos jūnijā plānotajai ES-Centrālāzijas izglītības ministru sanāksmei Rīgā.
- Latvijas prezidentūra ir organizējusi un atbalstījusi vairāku dažādu līmeņu pasākumu norisi, lai veicinātu ES un Centrālāzijas valstu sadarbību tādās nozarēs kā tieslietas, ekonomika, lauksaimniecība, vides aizsardzība, zaļo tehnoloģiju attīstība, energoefektivitāte, kā arī drošība, t.sk. cīņa pret terorismu.

Transatlantiskā tirdzniecības un investīciju partnerība

- Pamatojoties uz Eiropadomes uzstādījumu noslēgt **Transatlantiskās tirdzniecības un investīciju partnerības (TTIP)** sarunas līdz 2015. gada beigām, turpinājās darbs pie TTIP sarunām starp ES un ASV. Februāra sākumā notikusi 8. sarunu kārtā, ES un ASV sarunu vedēji ir vienojušies par intensīvu darba grafiku turpmākajiem mēnešiem, nākamā (devītā) plānota no 20. līdz 24. aprīlim Vašingtonā (ASV). Paralēli darbs turpinās arī ekspertu līmenī. Šobrīd Komisija strādā pie priekšlikuma valsts – investora strīdu izšķiršanas mehānisma (ISDS) reformai, tas gaidāms vasaras sākumā. 25. martā ES tirdzniecības ministru neformālajā sanāksmē notika ministru līmeņa diskusija par risinājumiem investoru un valsts strīdu izšķiršanas mehānisma (ISDS) reformas ieviešanā. Diskusija par investīciju aizsardzības sistēmas reformu turpināsies arī Ārlietu padomē tirdzniecības jautājumos 7. maijā Briselē.

ES paplašināšanās

- **ES Paplašināšanās jomā** Latvija prezidentūras ietvaros turpināja uzturēt aktīvu dialogu ar kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm. 11. martā notika ārlietu ministra Edgara Rinkēviča darba vizīte **Bosnijā un Hercegovinā** ES prezidentūras kapacitātē. Vizītes mērķis bija apliecināt Eiropas Savienības atbalstu Bosnijas un Hercegovinas turpmākajai ES integrācijai, kā arī aicināt ieviest Bosnijas un Hercegovinas politisko līderu rakstisko apņemšanos par nepieciešamo reformu īstenošanu šajā sakarā.
- 10. martā Ārlietu ministrijas parlamentārā sekretāre Zanda Kalniņa-Lukaševica ES Padomes vārdā piedalījās Eiropas Parlamenta debatē, kuras laikā tika apstiprinātas EP rezolūcijas par progresu ziņojumiem par **Melnkalni, Maķedoniju** [bijusī Dienvidslāvijas Republika Maķedonija], **Serbiju un Kosovu**, paužot atbalstu šo valstu eiropas integrācijas centieniem.
- 19.–20. martā Latvija pārstāvēja ES Padomi **ES-Turcijas** Apvienotā parlamentārajā komitejā Ankarā, kur notika diskusijas par Turcijas pievienošanās sarunām, ārpolitikas sadarbību, ekonomiskajiem sakariem un cīņu pret diskrimināciju, kā arī **ES-Serbijas** Stabilizācijas un asociācijas parlamentārajā komitejā Belgradā, kuras ietvaros tika apspriesti Serbijas eiropas integrācijas politiskie

un ekonomiskie aspekti, akcentējot Stabilizācijas un asociācijas līguma īstenošanu.

- Attiecībās ar **Melnkalni** ir panākta vienošanās par ES kopējās pozīcijas projektu divās sadaļās: 16. Nodokļu politika un 30. Ārējās ekonomiskās attiecības, kuras plānots atvērt 30. martā. Darba grupā turpinās darbs vēl ar divām sadaļām, kā arī sešu *skrīninga* ziņojumu par Serbijas iestāšanās sarunām ES izskatīšana.

Migrācija

- Eiropas Savienība joprojām saskaras ar **migrācijas plūsmu** izraisītām humānām traģēdijām Vidusjūrā. Lai risinātu migrācijas spiediena radītās problēmas, ES dalībvalstis nolēma rūpīgāk īstenot pasākumus šādās jomās – sadarbība ar migrantu izcelsmes, un tranzīta valstīm¹², īpašu uzmanību pievēršot cīņai pret kontrabandistiem un cilvēku tirgotājiem; FRONTEX¹³ spēju stiprināšana, lai aģentūra varētu elastīgi un savlaicīgi reaģēt uz jauniem migrācijas plūsmu izaicinājumiem un spiedienu; kopējās Eiropas patvēruma sistēmas ieviešana, nodrošinot esošo tiesību aktu ieviešanu nacionālajā tiesību sistēmā.
- Latvijas prezidentūra migrācijas plūsmu pārvaldības jautājumā ir iekļāvusi katrā Padomē. Martā ES valstu **iekšlietu ministri** vienojās stiprināt ES ārējo robežu uzraudzību, nostiprināt FRONTEX operatīvās spējas un resursus, cīnīties pret noziedzīgajiem kontrabandistu un nelegālo cilvēku tirgotāju tīkliem, kā arī stiprināt sadarbību ar trešajām valstīm.
- Savukārt ES valstu **ārlietu ministri** migrācijas un patvēruma politikas ārējās dimensijas ietvaros kā svarīgākos instrumentus akcentēja sadarbību ar migrantu tranzīta un izcelsmes valstīm Rietumāfrikas reģionā, Austrumāfrikas reģionā un Zīda ceļa reģionā, īpaši ar Tunisiju, Libānu, Jordāniju un Turciju, jo šīs ir valstis, kurās uzturas liels skaits bēgļu.
- Latvijas prezidentūra turpinās rūpīgi uzraudzīt situācijas turpmāko attīstību, un jautājumu par **migrācijas plūsmu pārvaldību** iekļausim jūnija ES Tieslietu un

¹² Sadarbība ar Rietumāfrikas (Nigēra, Mali, Čada, Gambija, Gana, Mauritānija, Senegāla, Nigērija), Austrumāfrikas (Sudāna, Etiopija, Eritreja, Somālija), Ziemeļāfrikas reģionu valstīm (Lībija, Ēģipte, Alžīrija, Maroka, Tunisija), kā arī ar Sīrijas kaimiņvalstīm (Jordānija, Libāna, Turcija, Irāka). Uzmanība būtu jāpievērš arī valstīm Zīda ceļa reģionā, tostarp jo īpaši Afganistānai, Pakistānai un Bangladešai.

¹³ Eiropas Aģentūra operatīvās sadarbības vadībai pie ES dalībvalstu ārējām robežām.

iekšlietu ministru padomes sanāksmju darba kārtībā. Tāpat gaidām jauno darba kārtību migrācijas jomā¹⁴, ar ko Eiropas Komisija plāno nākt klajā maijā.

ES attīstības sadarbības politika

- Latvijas prezidentūras laikā notiek aktīvākais **ANO starpvaldību sarunu posms par jauniem Ilgtspējīgas attīstības mērķiem un to finansēšanu** un ieviešanu, kas kalpos kā pamats izaugsmes un labklājības veicināšanai globālā mērogā.
- Prezidentūras uzdevums ir koordinēt ES kā lielākā attīstības palīdzības sniedzēja iesaisti ANO sarunās, nodrošinot, ka darba grupā Briselē savlaicīgi tiek apstiprināts saturiskais ieguldījums sarunām Ņujorkā, kas norisinās katru mēnesi.
- ES pozīcija par jaunajiem mērķiem tika apstiprināta Itālijas prezidentūras laikā, savukārt Latvijas prezidentūras uzdevums ir vienoties par ES pozīciju par mērķu finansēšanu, kas būs par pamatu ES dalībai 3. Starptautiskajai attīstības finansējuma konferencē š.g. jūlijā Adisabebā, Etiopijā.
- 12. martā ES attīstības ministru neformālās tikšanās ietvaros Briselē notika pirmā politiskā diskusija par ES pozīciju par jauno mērķu finansēšanu. Īpaši tika uzsvērts, ka attīstības palīdzība ir tikai neliela daļa no attīstības valstīm pieejamā finansējuma, un jāveicina citu resursu piesaiste, piemēram, privātais finansējums, pašu valstu nodokļu ieņēmumi u.c.. Tāpat jāveicina reformas dažādās politikas jomās, jāveicina cīņa pret korupciju, jārada uzņēmējdarbībai labvēlīga vide utt.
- **Dzimumu līdztiesība** ir viena no Latvijas prezidentūras tematiskajām prioritātēm attīstības sadarbības jomā. Šajā kontekstā Latvijas prezidentūra arī 2. martā Rīgā organizēja konferenci „Sieviešu ekonomiskās iespējas un ilgtspējīga attīstība – no izaicinājumiem līdz kopīgiem panākumiem”. Konferences secinājumi par sieviešu ekonomisko iespēju un tiesību nodrošināšanas saikni ar valsts izaugsmi un labklājību sniegs ieguldījumu arī jauno attīstības mērķus izstrādes procesā.
- 9. janvārī Latvijā kā ES prezidējošajā valstī tika atklāts pirmais tematiskais gads, kas veltīts ārpolitikas jautājumiem (attīstības sadarbības tēmai). Līdz ar atklāšanu Rīgā tika uzsākta plaša sabiedrības informācijas un iesaistes kampaņa ES

¹⁴ Komisija maijā plāno nākt klajā ar visaptverošu Eiropas pieeju migrācijas jomā, kas balstīsies uz četrām jomām – spēcīga kopējā patvēruma sistēma, jauna Eiropas legālās migrācijas politika, nelegālās migrācijas un cilvēku tirdzniecības stingrāka apkarošana un Eiropas ārējo robežu nostiprināšana.

dalībvalstīs visa gada garumā. Tematiski īpaša loma tika pievērsta likuma varas un labas pārvaldības nozīmei valstu izaugsmes nodrošināšanā, jo īpaši kontekstā ar aktuālajām ANO sarunām.

Institucionālie jautājumi

- Latvijas prezidentūra veicinājusi labāku un efektīvāku sadarbību starp ES institūcijām. 2014. gadā Padome pirmo reizi tika iesaistīta diskusiju procesā par Eiropas Komisijas ikgadējo darba programmu pirms tās apstiprināšanas. Latvijas prezidentūra noslēdza šo procesu, apstiprinot Padomes secinājumus 10. februāra Vispārējo lietu padomes ietvaros. Notiek darbs Padomes ietvaros, lai sagatavotos Padomes, Eiropas Komisijas un Eiropas Parlamenta sarunām par Starpinstitūciju vienošanās priekšlikumu, ar ko Eiropas Komisija nāks klajā aprīlī.